

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Põhiõigused](#) > [Ettevõtlus Ja Inimõigused](#) > [Spain](#)

Ettevõtlus ja inimõigused

Sisu koostaja:

Hispaania

Hispaania

1. Milline kohtulik kaitse mul on, kui satun teie riigis ettevõtlusega seotud inimõiguste rikkumise ohvriks? Kas see kaitse hõlmab hüvitamist?

Hispaanias on õiguskaitsevahendid inimõiguste rikkumise korral kättesaadavad tsiviil-, kriminaal- ja haldusasju ning töövaidlusi lahendavates kohtutes.

Tsiviilkohtumenetluse seaduses (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) on sätestatud kohustus tagada teatavad õigused; juriidilised õigused ja asjaolud; kaitsemeetmed ja kõik muud õiguseaktides sõnaselgelt sätestatud kaitseliigid, mis võivad sellist väärkohtlemist mõjutada.

Kriminaalmenetluse seaduses (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) on sätestatud kohtumehhanismid ja õiguskaitsevahendid, mida on võimalik kriminaalmenetluse ajal kasutada. Kriminaalseadustikus (*Código Penal*) on konkreetselt sätestatud juriidiliste isikute kriminaalvastutus (artikkel 31a jj) ning sätestatud eri süüteod, mis võivad hõlmata ettevõtlusega seotud inimõiguste rikkumist, näiteks töötajate õiguste või rahvatervisevastased süüteod, keskkonnakuriteod, terrorismi rahastamine jne.

Seoses haldusmeetmetega on 1. oktoobri 2015. aasta seaduses 39/2015 (riiklike haldusorganite suhtes kohaldatava üldise haldusmenetluse kohta) ja 1. oktoobri 2015. aasta seaduses 40/2015 (avaliku sektori suhtes kohaldatava õigussüsteemi kohta) sätestatud valitsusasutuste distsiplinaarmenetluse ja vastutuse üldeeskirjad. Neid eeskirju rakendatakse konkreetsete seadustega ettevõtlusega seotud väärkohtlemise kohta (näiteks 23. oktoobri 2007. aasta seadus 26/2007 keskkonnastutuse kohta). Kohtumenetluste korral kohaldatakse 13. juuli 1998. aasta halduskohtumenetluse seaduses 29/1998 sätestatud õiguskaitsevahendeid.

Töösuhete valdkonnas on 10. oktoobri 2011. aasta seaduses 36/2011 (töövaidluste kohta) sätestatud kohtulik menetlus, mida kohaldatakse juhtumite suhtes, mille puhul töötaja või ametiühing väidab, et rikutud on ühinemisvabadust, streigiõigust või muid põhiõigusi ja kodanikuvabadusi, sealhulgas diskrimineerimis- ja ahistamiskeeldu.

Hispaania menetlusõiguses on kehtestatud kättesaadavad õiguskaitsevahendid hüvitise saamiseks juhtudel, kus äriühingu tegevusega on kaasnenud inimõiguste rikkumine. Kriminaalmenetluse seaduse artiklis 116 ja kriminaalseadustiku artiklis 116 on sätestatud, et isik, kellel on kriminaalvastutus süüteo eest, kannab süüteo eest ka tsiviilvastutust, kui süüteoga kaasneb kahju või vigastus. Juriidiliste isikute puhul hõlmab nende kriminaalvastutus kehtestatud sätete kohaselt tsiviilvastutust solidaarselt koos füüsiliste isikutega, kes on samades süütegudes süüdi mõistetud.

2. Kas ränkade inimõiguste rikkumiste suhtes kohaldatakse erieeskirju? Kas neid eeskirju kohaldatakse keskkonnakuritegude või tõsise tööalase ärakasutamise suhtes?

Jah, Hispaania kriminaalseadustikus on sätestatud inimõiguste rikkumised, mida käsitatakse kuritegudena.

Keskkonnaküsimuste kohta on kriminaalseadustikus jaotis, mis käsitleb maakasutuse ja linnaplaneerimise ning

ajaloolise pärandi ja keskkonna kaitsega seotud kuritegusid. Selles jaotises kriminaliseeritakse mitut liigi teod: ehitus rohelistes tsoonides või ökoloogilise tähtsusega aladel (artikkel 319), heide ja jäätmete vedamine, müra, kaevandamine jne, millega võib kaasneda oluline kahju õhu-, mulla- või veekvaliteedile, loomadele või taimedele (artikkel 325 jj). Need teod on karistatavad vangistusega, trahvidega või ametist vabastamisega teatavate kutsealade või riigiametite puhul. Kriminaalseadustikus antakse ühtlasi kohtunikele ja kohtutele volitus nõuda kuriteo toimepanija kulul selliste meetmete võtmist, mis on vajalikud teoga rikutud ökoloogilise tasakaalu taastamiseks, ning mistahes muude kaitsemeetmete võtmist, mida on vaja eelmainitud jaotisega kaitstud varade kaitsmiseks (artikkel 339).

Töötajate vastased kuriteod on reguleeritud kriminaalseadustiku II raamatu XV jaotisega (kriminaalseadustiku artiklid 311–318). Järgmised teod on karistatavad trahvi või vangistusega: selliste töötingimuste või sotsiaalkindlustuse vormide kehtestamine, millega kaasneb õigusnormides, kollektiivlepingutes või individuaalsetes lepingutes tunnustatud töötajate õiguste kahjustamine, tühistamine või piiramine (artikkel 311); töötamise samaaegne võimaldamine hulgale töötajatele, ilma et nad registreeritaks asjakohases sotsiaalkindlustussüsteemis või ilma et oleks hangitud asjakohased tööload (artikkel 311), või töötamise võimaldamine ilma tööloata kolmanda riigi kodanikele või lastele (artikkel 311a); ebaseaduslik töötajatega kaubitsemine või töölevõtmine eksitamise või pettuse teel (artikkel 312); eksitamine, simuleerides töölepingu olemasolu, et innustada isikut emigreeruma (artikkel 313); avaliku või erasektori töökohas toimuv isiku raske diskrimineerimine tema ideoloogia, usu või veendumuste, etnilise kuuluvuse, rassi või päritoluriigi, soo, seksuaalse sättumuse, pereolude, haiguse või puude, esindaja või ametiühingu ametniku staatuse alusel, suhete alusel ettevõtte teiste töötajatega või Hispaania riigi mistahes ametliku keele kasutamise alusel (artikkel 314); ühinemisvabaduse ja streigiõiguse piiramine (artikkel 315); tööalaste riskide ennetamise standardite rikkumine, ohustades töötajate elu, tervist või kehalist puutumatust (artikkel 316).

Kui kuriteo paneb toime juriidiline isik, kehtib karistus direktorite või teenuse eest vastutavate isikute suhtes ja ka nende isikutes suhtes, kes olid kuriteost teadlikud ja ei võtnud parandusmeetmeid, kuigi nad oleksid saanud seda teha.

3. Olen Euroopa riikidevahelise kontserni väljaspool Euroopa Liitu aset leidnud tegevusest tulenenud inimõiguste rikkumise ohver. Kas õiguskaitse on mulle teie riigis kättesaadav, kui ma ei ole ELi kodanik või ma ei ela ELis? Millistel tingimustel saan väita, et mu õigusi on rikutud? Kust võin leida lisateavet?

1. juuli 1985. aasta konstitutsiooniiline seadus 6/1985 kohtusüsteemi kohta sisaldab eeskirju, mille kohaselt peab olema konkreetse teo ja Hispaania riigi vahel seos, et pädevad oleksid Hispaania kohtud.

Tsiviil- ja kaubandusasjades on nimetatud seaduses sätestatud, et Hispaania kohtud on pädevad lahendada kõiki kaebusi, mis on esitatud Hispaania territooriumil kooskõlas selliste rahvusvaheliste lepingute ja konventsioonide sätetega, mille osaline Hispaania on, ning kooskõlas Euroopa Liidu eeskirjadega ja Hispaania õigusega (artikkel 21). Kui hageja ei ela Hispaanias, on Hispaania kohtutel pädevus järgmistel juhtudel (artikkel 22d):

1. lepingupõhiste kohustustega seotud asjades, kui kohustus, mida nõue puudutab, on täidetud või tuleb täita Hispaanias;
2. lepinguväliste kohustustega seotud asjades, kui kahjustav tegu pandi toime Hispaania territooriumil;
3. nõuete puhul, mis on seotud Hispaania territooriumil asuva filiaali, büroo või äriruumiga;
4. asjades, mis on seotud tarbijate sõlmitud lepingutega, võivad tarbijad esitada Hispaanias nõude, kui nende või teise poole alaline elukoht on Hispaania territooriumil. Teine pool saab esitada Hispaanias nõude üksnes juhul, kui tarbija alaline elukoht on Hispaania territooriumil.

Kriminaalõiguses võivad kohtud menetleda kohtuasju seoses Hispaania territooriumil või Hispaania laevade või õhusõidukite pardal toime pandud kuritegude või väärtegevustega, ilma et see piiraks selliste rahvusvaheliste lepingute sätteid, mille osaline Hispaania on. Hispaania kohtutel on teatavatel tingimustel pädevus ka väljaspool riigi territooriumi toime pandud süütegude menetlemiseks, kui kriminaalvastutusele võetavad isikud on Hispaania või kolmandate riikide kodanikud, kes said Hispaania kodakondsuse pärast süüteo toimepanemist

(artikkel 23).

Tööhõiveasjades on Hispaania kohtutel pädevus järgmistel juhtudel (artikkel 25).

1.º Töölepingutest tulenevate õiguste ja kohustuste valdkonnas, kui teenuseid on osutatud Hispaanias või kui leping sõlmiti Hispaania territooriumil; kui hageja elukoht on Hispaanias või kui tal on Hispaanias büroo, filiaal, delegatsioon või muud liiki esindus; kui töötaja ja tööandja on Hispaania kodanikud, olenemata sellest, kus teenuseid osutati või leping sõlmiti; lepingute korral, mis käsitlevad laeva pardal töötamist, kui leping põhineb pakkumisel, mille Hispaania töötaja sai Hispaanias.

2.º Seoses selliste õigusaktide järgimise kontrollimisega, mis käsitlevad Hispaanias sõlmitud kollektiivlepingud ja nõudeid, mis tulenevad Hispaania territooriumil toimuvatest kollektiivsetest töötüldest.

3.º Sotsiaalkindlustusega seotud nõuete korral, mis on esitatud Hispaania üksuste suhtes või selliste üksuste suhtes, kelle registrijärgsed asukohad, bürood, delegatsioonid või muud esindused asuvad Hispaanias.

4. Kas ombudsmani institutsioonid, võrdõiguslikkust edendavad asutused või inimõigustega tegelevad riiklikud asutused toetavad Euroopa riikidevaheliste kontsernide väljaspool Euroopa Liitu aset leidvate, ettevõtlusega seotud inimõiguste rikkumiste ohvreid? Kas need asutused võivad minu juhtumit uurida, kui ma ei ole ELi kodanik või ma ei ela ELis? Kas teie riigis on teisi avalik-õiguslikke asutusi (nt töö- või keskkonnainspektsioon), kes võivad minu juhtumit uurida? Kust võin leida teavet oma õiguste kohta?

Hispaanias on ombudsman (*Defensor del Pueblo*) Hispaania parlamendi kõrgem volinik (*Alto Comisionado de las Cortes Generales*), kes vastutab kodanike põhiõiguste ja vabaduste kaitse eest, tehes järelevalvet Hispaania valitsusasutuste tegevuse üle.

Kõik kodanikud saavad taotleda ombudsmanilt meetmete võtmist (see on tasuta), et uurida Hispaania valitsusasutuste või nende esindajate väidetavaid rikkumisi. Ombudsman võib rikkumisest teada saades sekkuda ka omal algatusel, isegi kui kaebust ei ole esitatud. Tema volitused ei laiene aga hargmaiste ettevõtjate tegevusele väljaspool Euroopa Liitu.

Ombudsman annab Hispaania parlamendile aru aastaaruandes ning võib avaldada ka eriaruandeid küsimuste kohta, mida ta peab oluliseks, kiireloomuliseks või erilist tähelepanu väärivateks.

Lisateavet selle kohta leiate [siit](#).

Tööjärelevalvega tegeleb Hispaanias töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsioon (*Inspección de Trabajo y Seguridad Social*), kes annab aru töö-, rände- ja sotsiaalkindlustusministeeriumile (*Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social*). Töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsioonile antud haldusvolitused võimaldavad tal kontrollida tööõigusnormide järgimist ja kehtestada asjakohaseid kohustusi, anda nõu ning osaleda tööõigusasjades lepitamises, vahendamises ja vahekohtumenetluses, kui see on asjakohane.

Kõik, kes saavad teada tegudest, mis võivad kujutada endast rikkumist, millega tegelemine kuulub tööinspektsiooni pädevusse (tööjõu, töertvishoiu ja tööohutuse, sotsiaalkindlustuse, tööhõivega jne seotud küsimused), võivad tööinspektsiooniga ühendust võtta. Kaebusi võib esitada isiklikult (provintside töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsioonides); elektrooniliselt töö-, rände- ja sotsiaalkindlustusministeeriumi veebisaidil või posti teel.

Lisateavet leiate [siit](#).

Keskkonnajärelevalvega tegelevad Hispaania piirkondlikud valitsused, kes määravad vajaduse korral karistuse sellise käitumise eest, mis kujutab endast selles valdkonnas rikkumist. 23. oktoobri 2007. aasta seaduses 26/2007 keskkonnastutuse kohta on kehtestatud majandustegevusega tegelevate ettevõtjate

kohustus heastada tekitatud keskkonnakahju. Kui selline tegevus kujutab endast kuritegu, kohaldatakse küsimuses 2 osutatud kriminaalõigust. Sellistel juhtudel kohaldatakse ka eespool mainitud õigusnorme seoses hüvitamisega ja tsiviilvastutusest tulenevate nõuetega.

5. Kas teie riik kohustab Euroopa riikidevahelisi kontserne looma kaebuste lahendamise mehhanisme või vahendusteenuseid, mille raames arutatakse nende ettevõtlusega seotud tegevusest tulenevaid rikkumisi? Kas neid kohustusi kohaldatakse ka väljaspool Euroopa Liitu aset leidnud rikkumiste suhtes? Kes teostab teie riigis selle tegevuse üle järelevalvet? Kas on võimalik tutvuda süsteemi toimimist käsitlevate avalike aruannetega?

Selliseid vaidlusi ei ole võimalik lahendada 6. juuli 2012. aasta seaduses 5/2012 (vahendamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) kirjeldatud Hispaania tsiviil- ja kaubandusajade vahendussüsteemi abil, sest selle õigusakti kohaldamisalasse ei kuulu vaidlused võõrandamatute õiguste üle (artikkel 2).

Selles küsimuses on asjakohane välisasjade riigisekretariaadi 1. septembri 2017. aasta otsus ettevõtlust ja inimõigusi käsitleva riikliku tegevuskava avaldamise kohta (avaldatud riigi ametlikus väljaandes 14. septembril 2017). Kavas on arutatud vajadust kehtestada tõhusad meetmed inimõiguste kaitsmiseks ärimaailmas ning kohtulike, kohtuväliste ja haldusalaste mehhanismide reguleerimiseks, et tagada nimetatud õiguste rikkumise korral õiguskaitsevahendid.

6. Kas mul on haavatava kuriteoohvrina eriõigusi, kui palun abi ettevõtlusega seotud inimõiguste rikkumiste vastu? Kas õigusabi on mulle kättesaadav, ja millistel tingimustel? Millised kulud katab õigusabi? Kas õiguskaitse on mulle kättesaadav samadel tingimustel, kui ma ei ole ELi kodanik või ma ei ela ELis?

Hispaania põhiseaduse artiklis 119 on tunnustatud õigust tasuta õigusabile juhtudel, kui see on õigusaktides sätestatud ja kui hageja suudab tõendada, et tal pole kohtusse pöördumiseks piisavaid rahalisi vahendeid. Seda põhiseaduslikku õigust rakendatakse 10. jaanuari 1996. aasta seadusega 1/1996 tasuta õigusabi kohta. Äriühingute toime pandud inimõiguste rikkumiste ohvrid võivad saada tasuta õigusabi, kui nende rahaliste vahendite summa ei ületa seaduses 1/1996 sätestatud piirmäära. Seda piirmäära tõsteti pärast seaduse 1/1996 muutmist 2015. aastal. Et suurendada tasuta õigusabi saavate isikute võimalikku arvu, võetakse piirmäära puhul arvesse ka hageja teatavaid isiklike asjaolusid, näiteks perekondlikke kohustusi. Antav abi hõlmab õiguskaitset kutseliste esindajate poolt, õigusabi ning teavet kättesaadavatest kohtuvälistest allikatest.

Seadusega 1/1996 reguleeritakse ka tasuta õigusabi andmist piiriülestes kohtumenetlustes. Seda abi võivad saada füüsilised isikud, kes on Euroopa liidu kodanikud või kolmanda riigi kodanikud, kes elavad seaduslikult ELi liikmesriigis.

Abi antakse üksnes tsiviil- ja kaubandusvaidlustes ning tsiviil- ja kaubandusvaidluste kohtuväliste menetluste korral, kui pooled on õigusaktide kohaselt kohustatud sellise menetluse algatama või kui asjaomane kohus otsustab selle menetluse algatada.

Viimati uuendatud: 17/01/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.